

Die Kalewainen in Pochjola: 127 vuotta kadoksissa ollut ooppera ensi-iltaan Turussa Suomi100-juhluvuonna
Turun filharmoninen orkesteri ja Turun musiikkijuhlat tuottavat yhdessä ensi-iltaan ensimmäistä kertaa maailmassa Die Kalewainen in Pochjola –oopperan, 127 vuotta kadoksissa olleen teoksen, joka on löydetty Turun kaupunginkirjaston arkistosta. Kyseessä on ensimmäinen Kalevala-aiheinen ooppera maailmassa ja ylivoimaisesti suurisuuntaisin Suomessa 1800-luvulla sävelletty sävelteos. Oopperan ensi-ilta on Kalevalan-päivänä 28.2.2017 klo 18 Logomossa. Esityksiä on yhteensä kuusi.

Turun filharmoninen orkesteri ja Turun musiikkijuhlasäätiö haluavat juhlistaa Suomi 100-juhluvuotta tuottamalla maailman kantaesityksen Karl Müller-Berghausin (1829-1907) oopperasta ”Die Kalewainen in Pochjola”. Yhteensä kuuden Logomossa nähdyn esityksen lisäksi oopperasta tuotetaan korkeatasoinen, monikameratekniikalla tehty streaming-tallenne, joka on tarkoitettu internetin välityksellä levitettäväksi Suomessa ja maamme rajojen ulkopuolella.

Müller-Berghaus toimi vuosina 1888-1895 Turun Soitannollisen Seuran kapellimestarina. Hän sävelsi suuren, nelinäytöksisen, kantaesittämättömän oopperan. Teoksesta on soitettu Turussa 17.2.1890 vain 2. näytös konserttiesityksenä; esitys sai tuolloin haltioituneen vastaanoton. Oopperan näyttämöllinen kantaesitys kariutui siihen, että Turussa – tai Helsingissä - ei ollut näin isolle teokselle sopivaa esityspaikkaa; myös kokoonpano oli tuon aikaisiin Turun mahdollisuuksiin liian suuri. Teos vaati lisäksi erinomaiset laulajat, joilla on oltava suuri ääniala. Teoksen ensi-ilta suunniteltiin Hampurin oopperaan, mutta kaupungissa puhkesi kolera-epidemia, ja oopperan toiminta keskeytettiin. Kalewainen jäi esittämättä ja Müller-Berghausin edesmentyvä teos jäi yli vuosisadaksi unholaan. Tyyllillisesti ooppera jatkaa Wagnerin ja saksalaisen romanttisen sankarioopperan perinnettä.

Muutama vuosi sitten tutkijat löysivät Turun kaupunginkirjastosta partituurin, jonka oli kirjastoon lahjoittanut turkulainen rouva Betty Elfving, joka oli ollut Müller-Berghausin henkilökohtainen ystävä. Teokseen ovat löytöhetken jälkeen tutustuneet lukuiset arvostetut muusikot ja tutkijat, jotka yksimielisesti pitävät teosta ammattitaitoisesti sävellettynä, äänelle hyvin istuvia melodioita sisältävänä oopperana, joka mullistaa tunnettua suomalaista oopperahistoriaa.

Turussa helmikuussa 2017 ensi-iltansa saavan oopperan kapellimestarina on Leif Segerstam, joka johtaa Turun filharmonista orkesteria. Oopperan ohjauksesta vastaa Tiina Puumalainen, jonka viimeisimpiä oopperaohjauksia ovat Sofi Oksasen teokseen perustuva Puhdistus ja Oopperan kummitus, molemmat Suomen Kansallisoopperassa. Lavastajana on Teppo Järvinen, joka muistetaan EERIK XIV –oopperan lavastajana Turun kulttuuripääkaupunkivuonna 2011. Valosuunnittelijana on Teemu Nurmelin ja puvustussuunnittelijana Pirjo Liiri-Majava.

Oopperan päärooleissa kuullaan tenori Christian Juslinia, joka esittää Ahti Lemminkäisen roolin. Juslin muistetaan hiljattain Kansallisoopperassa nähdystä metalliooppera Indigosta. Sopraano Johanna Rusanen-Kartano laulaa draomaattiselle sopraanolle sävelletyn Ismon roolin. Baritoni Tommi Hakala, joka myös kuuluu Suomen kansainvälisesti menestyneimpien oopperalaulajien joukkoon, laulaa Ilmarisen roolin. Muut esiintyjänimet julkaistaan kevään 2016 aikana.

Teokselle on perustettu oma kotisivu, jonne luodaan oma monimediamailmansa: www.kalewainen.fi. Sivustoa päivitetään keväästä 2016.

Ooppera on Turun filharmonisen orkesterin ja Turun musiikkijuhlien yhteistyötuotanto. Die Kalewainen in Pochjola jatkaa turkulaista ansiokasta oopperayhteistyötä. Hanke on kansallisessa ja kansainvälisessä mittakaavassa ennätyskellisen suuri. Yhteistyössä TFO:n ja TMJ:n lisäksi ovat Turun museokeskus ja kirjastopalvelut, Helsingin yliopisto, Turun AMK:n Taideakatemia media-ala, Suomen Goethe-Instituutti ja lukuisat muut taiteilijat, tutkijat ja tuotantoammattilaiset.

Yritysmaailman pääyhteistyökumppani on Konecranes Oyj.

Lipunmyynti: Lipunmyynti alkaa **Sampon päivänä 3.4.2016** kaikissa Lippupisteiden toimipisteissä kautta maan. Ryhmämyynti: Eija Kerrola/TFO, puh: ma-pe klo 9–15, Puh. (02) 262 0333, kulttuuri.myynti@turku.fi

Lisätietoja ja haastattelupyynnöt:

Intendentti Emilie Gardberg, TFO, puh: 044 0883379, sähköposti emilie.gardberg@turku.fi
Toiminnanjohtaja Liisa Ketomäki, TMJ, puh: 040 740 6200, sähköposti liisa.ketomaki@tmj.fi

Kuvat: Turun musiikkijuhlasäätiön toimisto: puh: 02 262 0812, sähköposti info@tmj.fi

Die Kalewainen in Pochjola: en opera som varit försvunnen i 127 år uppförs i Åbo under Finland100-jubileumsåret

*Åbo filharmoniska orkester arrangerar i samarbete med Åbo musikfestspel världspremiären på operan Die Kalewainen in Pochjola, som varit försvunnen i 127 år och nu upptäckts i Åbo stadsbiblioteks arkiv. Verket ifråga är **den första operan med Kalevalatema i hela världen** och den överlägset mest storslagna komposition som skrivits i Finland på 1800-talet. Operan uruppförs på Kalevaladagen 28.2.2017 kl. 18 i Logomo, och ges sammanlagt sex gånger.*

Åbo filharmoniska orkester och Stiftelsen för Åbo musikfestspel firar Finlands hundraårsjubileum genom världspremiären på Karl Müller-Berghaus (1829–1907) opera ”Die Kalewainen in Pochjola”. Sex föreställningar ges i Logomo och dessutom görs en högklassig streaming-inspelning gjord med flerkamerateknik, ämnad att spridas via internet i hela Finland och även utomlands.

Müller-Berghaus var kapellmästare vid Musikaliska sällskapet i Åbo 1888–1895. Han komponerade då en stor opera i fyra akter som aldrig uruppfördes. Endast verkets andra akt framfördes konsertant i Åbo 17.2.1890 och fick då ett begejstrat mottagande. Det sceniska uruppförandet gick i stöpet i och med att Åbo – liksom Helsingfors – saknade en lämplig plats att framföra verket; också besättningen var alltför stor för dåtida möjligheter i Åbo. Verket krävde dessutom utmärkta sångare med stort röstomfång. Man planerade ett uruppförande vid operan i Hamburg men en koleraepidemi bröt ut i staden och operans verksamhet avbröts. Kalewainen uppfördes aldrig och efter Müller-Berghaus död försvann verket i Törnrosasömn i över hundra år. Stilmässigt spinner operan vidare på hjältetraditionerna inom Wagneropera och tyska romantik.

För några år sedan upptäckte forskare ett partitur i Åbo stadsbibliotek. Partituret hade donerats av fru Betty Elfving från Åbo, personlig vän till Müller-Berghaus. Efter denna upptäckt har flera respekterade musiker och forskare bekantat sig med partituret och anser enhälligt att verket är en professionellt komponerad opera med melodier som sitter bra för sångröster. Verket möblerar om hela den finländska operahistorien, såsom den hittills varit skriven.

I februari 2017 uruppförs operan i Åbo. Åbo filharmoniska orkester dirigeras av Leif Segerstam. Regissör är Tiina Puumalainen, som på sistone regisserat såväl Utrensning, som baserar sig på Sofi Oksanens verk, och Fantomen på Operan, bägge vid Finlands Nationalopera. För scenografin svarar Teppo Järvinen, som även stod för scenografin till Erik XIV, som uppfördes i Åbo vid kulturhuvudstadsåret 2011. Ljussättningen planeras av Teemu Nurmelin och dräkterna av Pirjo Liiri-Majava.

Huvudrollerna sjungs av bl.a. tenoren Christian Juslin, som sjunger Achti Lemminkäinen. Juslin har nyligen uppträtt bl.a. i metalloperan Indigo vid Nationaloperan. Sopranen Johanna Rusanen-Kartano sjunger Ismos parti, som är skrivet för dramatisk sopran. Barytonen Tommi Hakala, en av Finlands internationellt mest framgångsrika operasångare, sjunger Ilmarinens roll. De övriga sångarnamnerna offentliggörs under våren 2016.

En egen webbplats grundas för projektet och där skapas en egen multimedievärld: www.kalewainen.fi. Webbplatsen uppdateras från och med våren 2016.

Operan är en samproduktion mellan Åbo filharmoniska orkester och Åbo musikfestspel. Die Kalewainen in Pochjola fortsätter ett förtjänstfullt operasamarbete i Åbo. Projektet är rekordstort ur såväl nationellt som internationellt perspektiv. Förutom Åbo filharmoniska orkester och Åbo musikfestspel är många andra institutioner involverade: Åbo museicentrum och bibliotekstjänster, Helsingfors universitet, Åbo yrkeshögskolas Konstakademi (mediebranschen), Goethe-institutet i Finland och talrika andra konstnärer, forskare och producenter. Huvudsamarbetspartner inom företagsvärlden är Konecranes Ab.

Biljettförsäljning: Biljettförsäljningen inleds på **Sampodagen 3.4.2016** i alla Lippupistes servicepunkter i hela landet.

Grupp-försäljning: Eija Kerrola/TFO, tel: må-fre kl. 9–15, Tel. (02) 262 0333, kulttuuri.myynti@turku.fi

Ytterligare information och intervjuförfrågningar:

Intendent Emilie Gardberg, Åbo filharmoniska orkester, tel: 044 0883379, epost emilie.gardberg@turku.fi

Verksamhetsledare Liisa Ketomäki, Åbo musikfestspel, tel: 040 740 6200, epost liisa.ketomaki@tmj.fi

Bilder: Stiftelsen för Åbo musikfestspel, kansliet: tel: 02 262 0812, epost info@tmj.fi